

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Наукова бібліотека**

**НАУКОВА БІБЛІОТЕКА В
ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ
РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

*(Збірник матеріалів
VIII-ї науково-практичної конференції
28 серпня 2014 р.)*

Рівне 2014

УДК 027.7(477.81)
Н 34
ББК 78.34(4Укр)

Наукова бібліотека в інформаційно-освітньому просторі Рівненського державного гуманітарного університету : зб. матеріалів VIII-ї наук.-практ. конф., 28 серпня 2014 р. / уклад.: С. Н. Грипич, Г. П. Семенюк. – Рівне : РДГУ, 2014. – 80 с.

Відповідальний за випуск:

С. Н. Грипич – доцент,
директор наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Укладачі:

С. Н. Грипич – доцент,
директор наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Г. П. Семенюк – заступник
директора з наукової роботи
наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

До збірника увійшли матеріали конференції, в яких висвітлюється комплекс робіт, пов'язаних з актуальними завданнями наукової бібліотеки РДГУ та її інформаційно-аналітичних структур у системі навчально-освітніх, наукових комунікацій університету.

Видання адресоване широкому колу фахівців, які працюють у сфері бібліотекознавства, бібліографії, інформаційних бібліотечних технологій, а також студентам – майбутнім бібліотечним працівникам.

Ухвалено методичною радою
наукової бібліотеки РДГУ
Протокол № 8
від 18.09.2014 р.

©Наукова бібліотека РДГУ
Рівне, вул. Остафова, 31
33028
www.library.rshu.edu.ua
library.rshu@gmail.com

УДК 27.7:001.8

Г. П. СЕМЕНЮК

заступник директора
з наукової роботи наукової
бібліотеки Рівненського
державного гуманітарного
університету

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ – ПРІОРИТЕТ ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

***Резюме.** Висвітлено основні напрями наукових досліджень, спрямованих на вивчення фондів бібліотеки, розвиток видавничої справи, здійснення аналітичних і соціологічних досліджень.*

***Ключові слова:** науково-дослідницька робота, історико-краєзнавчі дослідження, видавнича діяльність, наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету.*

Одним із пріоритетів у діяльності наукової бібліотеки РДГУ є науково-дослідницька робота. Вона завжди була і є велінням часу, адже підтримка високого рівня університетської науки і системи вищої освіти ставить підвищені вимоги до бібліотек ВНЗ, особливо в періоди реформування та модернізації освіти України. Головними напрямками наукової діяльності є: науково-дослідницька діяльність, науковий аналіз, видавнича діяльність, науково-методична робота. Перелічені напрями притаманні практично всім функціям бібліотечної справи. Це і робота з фондом, довідково-пошуковим апаратом, обслуговуванням користувачів, використанням комп'ютерних технологій тощо.

Фундаментом наукової діяльності бібліотеки є її інформаційний ресурс. У його основі була і залишається книга як елемент генеруючої національної культури. Тому й не дивно, що останні два десятиліття було прийнято та реалізовано ряд державних та міжнародних програм, спрямованих на збереження рукописів, стародруків, рідкісних і цінних

документів у бібліотечних та архівних фондах. На реалізацію цих проєктів було спрямовано наукове дослідження з формування фонду рідкісних і цінних видань у науковій бібліотеці РДГУ, в рамках якого було здійснено окремий відбір рідкісних і цінних видань із загального фонду бібліотеки, з'ясовувалось їх походження, історія комплектування та аналіз сучасного стану. Результати цього наукового проєкту відтворилися у створеному та виданому бібліотекою нашого університету «Каталозі рідкісних видань із фондів наукової бібліотеки РДГУ», до якого увійшли книги і журнали видані з 1814 по 1944 рр. Але бібліотека продовжує дослідницькі розвідки у подальшому вивчені та науковому опрацюванні цієї колекції. Зокрема, сьогодні бібліотека працює над проведенням паспортизації книжкових колекцій та окремих книг фонду рідкісних та цінних видань. Для створення форми паспорта, ми використали напрацювання співробітників Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського. Це створило передумови для формування електронної бази даних фонду рідкісних і цінних видань як основи для широкого кола інформування користувачів про його склад.

Ще одним із важливих напрямків науково-дослідницької роботи є історія бібліотечної справи. Кілька років тому розпочалося дослідження з історії нашої бібліотеки. Вже накопичено певний обсяг матеріалу, зокрема з архівів, спогади ветеранів, фотосвітлина тощо, що дає нам можливість завершити підготовку до друку ілюстрованого та супроводженого пакетом документальних додатків історичного нарису «Наукова бібліотека РДГУ: історія і сьогодення». Цим виданням ми хочемо доповнити історію бібліотечної справи Рівненщини.

Але історія та діяльність бібліотеки не обмежується лише випуском друкованих видань. Сьогодні бібліотека працює і над підготовкою відеофільму «Наукова бібліотека РДГУ розповідає про себе».

Бібліотека започаткувала довгостроковий дослідницький проєкт «Історія РДГУ», в рамках якого ми спрямовуємо свої зусилля на вичерпний збір та наукове опрацювання літератури з історії Рівненського державного гуманітарного університету. В тому числі наукова бібліотека є центром біобібліографічних та бібліографічних досліджень наукового і творчого доробку своїх викладачів. З цією метою бібліотека постійно здійснює моніторинг наукових видань викладачів навчального закладу та праць про них, які дозволяють скласти об'єктивну картину наукової діяльності університету. Тому початковим етапом наукового проєкту «Історія РДГУ» стало укладання персональних біобібліографічних покажчиків серії «Академіки,

доктори наук, професори РДГУ» [1 ; с. 12]. Перший випуск цієї серії був виданий ще в 2006 році. У цій серії вже вийшло 21 біобібліографічний покажчик.

Враховуючи те, що університет, крім гуманітарних, педагогічних та природничих спеціальностей, готує і фахівців культурно-мистецького напрямку, то з 2011 року започаткована ще одна серія «Діячі культури та мистецтва РДГУ».

Але майже одночасно бібліотека усвідомила необхідність у створенні систематизованих бібліографічних видань, які б практично вичерпно інформували про науковий і творчий доробок науковців всіх факультетів університету. Отож, наступним етапом у науково-бібліографічній діяльності бібліотеки стало укладання серії щорічників «Друковані праці викладачів РДГУ за ... рік», які беруть свій початок також з 2006 року [1 ; с. 12]. Щорічники інформують про друковані видання професорсько-викладацького складу університету (факультетів, кафедр), напрямки їх наукових досліджень, а окремий його розділ інформує про видання та публікації, підготовлені науковою бібліотекою університету.

Наслідком пошуку нових форм і методів наукової діяльності, спрямованої на популяризацію наукового і творчого доробку науковців університету став започаткований у 2010 р. випуск 1-го тому біобібліографічного посібника «РДГУ в персоналіях» (Науковий літопис). Найближчим часом бібліотека планує здійснити випуск наступного (2-го тому).

Наукові джерелознавчі розвідки бібліотеки безумовно матимуть своє продовження. Тому в рамках проекту «Історія РДГУ» бібліотека сьогодні працює над підготовкою до друку бібліографічного покажчика літератури «РДГУ в книгах і публікаціях» та «Наукова бібліотека РДГУ: друковані праці». Продовжується робота над створенням біобібліографічного довідника «Науковці РДГУ». Т. 1 (А-К), Т. 2 (М-Я).

Чільне місце в науково-дослідницькій роботі бібліотеки займає і видавнича діяльність, що базується на подальшій підготовці до друку та випуску різноманітних науково-допоміжних, рекомендаційних та інформаційно-методичних посібників:

- випуски серії «Інформаційно-методичне забезпечення навчальних дисциплін кафедр фондами наукової бібліотеки РДГУ»;
- серії рекомендаційних покажчиків «Нові надходження літератури за галузями знань»;
- серії «Педагогічна інноватика»;

- щорічники «Періодичні видання наукової бібліотеки РДГУ на ... рік».

Бібліотека продовжує роботу над укладанням бібліографічного покажчика «Видання іноземними мовами (неадаптовані тексти)».

Глобальна інформатизація зумовила переоцінку значення інформації, висунула бібліотеку в ряд найважливіших інститутів не тільки формування та поширення, але й створення цих ресурсів. Довгостроковим дослідницьким етапом у роботі національних бібліотек України та наукових бібліотек вищих навчальних закладів і, зокрема бібліотеки нашого університету, є формування загальнодержавної інформаційно-комунікативної системи освіти і науки, створення та розвиток національних електронних інформаційних ресурсів та організації доступу до світових. І один із етапів виконання цієї наукової програми є створення національної системи реформування місцевої регіональної наукової літератури. Але реалізація такого проекту неможлива в ізоляції, без співробітництва та корпорації з колегами Національних бібліотечних та академічних наукових установ України. Тому на запрошення Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. Сухомлинського починаючи з 2009 р. наша бібліотека бере участь у корпоративному проекті, що забезпечує формування загальнодержавної бази даних «Україніка наука» (Керівник проекту – Національна бібліотека України ім. В. Вернадського) та підтримку онлайнового доступу до неї, а також розміщення цієї реферативної інформації у третій серії Українського реферативного журналу «Джерело». В рамках цього проекту наукова бібліотека виконує аналітико-синтетичну обробку збірника наукових праць РДГУ «Оновлення змісту, форм і методів навчання і виховання в закладах освіти». Реферати з названого збірника бібліотека надає українською, російською та англійською мовами. Звичайно, сьогодні не доводиться говорити про повне охоплення реферування статей із всіх інших назв збірників наукових праць, які видаються в РДГУ, але після розв'язання необхідних технічних та організаційних проблем поступово роботу в цьому напрямку наша бібліотека планує розширити. Зокрема з 2014р. заключено угоду про інформаційну співпрацю з Інститутом проблем реєстрації інформації НАН України з метою подальшого реферування університетською бібліотекою збірника наукових праць РДГУ «Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку».

Важливою складовою науково-дослідницької роботи бібліотеки є науково-аналітична діяльність, яка тісно пов'язана з проведенням соціологічних та маркетингових досліджень. У цьому напрямку ми

співпрацюємо із інститутом соціальних досліджень РДГУ. Впродовж останніх років бібліотекою були проведені такі соціологічні дослідження: «Наукова бібліотека РДГУ очима своїх користувачів», «Книга і читання в житті сучасної студентської молоді», «Інформаційна культура студентів в контексті навчального процесу РДГУ» та ін. Робота в цьому напрямку продовжуватиметься. Отримані результати досліджень дають змогу визначити, які інструктивно-методичні матеріали, бібліографічні посібники та інші документи потрібно створити для подальшої успішної діяльності наукової бібліотеки РДГУ, а також дають можливість зробити обґрунтовані висновки щодо переваг і здобутків, так і проблем та перспектив.

Наша бібліотека постійно бере участь у конференціях, семінарах, які проводяться національними бібліотеками України і науковими бібліотеками провідних університетів нашої держави. В свою чергу, наукова бібліотека РДГУ сама є організатором проведення конференцій та здійснює випуск збірників матеріалів цих конференцій. Своєрідними результатами різнобічної наукової діяльності бібліотеки університету є книжкові видання та публікації у збірниках наукових праць та періодичних виданнях. Тематика їх охоплює не лише проблеми книгознавства, бібліотекознавства і бібліографії, але і питання літературознавства, психології читання та ін.

ЛІТЕРАТУРА

1. «В науку вкладено життя» (Літописи РДГУ) / Наукова бібліотека РДГУ // Вісник Книжкової палати. – 2011. – № 11. – С. 11–12.
2. Ковальчук Г. І. Книжкові пам'ятки (рідкісні та цінні книжки) в бібліотечних фондах : монографія / Г. І. Ковальчук. – К. : НБУВ, 2004. – 644 с.
3. Кунанець Н. Наукова робота бібліотеки вищого навчального закладу – вимога часу / Н. Кунанець // Бібліотечний форум України. – 2010. – № 4. – С. 9–12.
4. Попик В. Сучасна українська біографістика : досвід та проблеми розвитку : [матеріали Міжнародної наукової конференції «Роль бібліотек у формуванні єдиного науково-інформаційного простору»] / В. Попик, Н. Любовець // Бібліотечний вісник. – 2006. – № 6. – С. 34–36.
5. Солоіденко Г. Науково-дослідницька робота бібліотек : напрями, пріоритети, ефективність / Г. Солоіденко // Вісник Книжкової палати. – 2011. – № 11. – С. 12–16.

Зміст

1. Грипич С. Н. НАУКОВА БІБЛІОТЕКА В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	3
2. Поліщук С. М. ІНФОРМАЦІЙНІ ПОТРЕБИ КОРИСТУВАЧІВ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ДОКУМЕНТНИХ ТА ЕЛЕКТРОННИХ ФОНДІВ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	27
3. Коломісць Н. Б. ДОВІДКОВО-ПОШУКОВИЙ АПАРАТ В БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ: ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ.....	36
4. Ковальчук Л. В. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВОГО ТА НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСІВ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	41
5. Кушка Л. С. КОРПОРАТИВНІ БІБЛІОТЕЧНІ ПРОЕКТИ: СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ.....	49
6. Гаврилюк І. А. ВІРТУАЛЬНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ У СФЕРІ БІБЛІОТЕЧНОГО СЕРВІСУ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ	56
7. Семенюк Г. П. НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ – ПРІОРИТЕТ ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	60
8. Лешкевич Г. Д. МОНІТОРИНГ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ТА ПОСЛУГ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ДЛЯ ЗАДОВОЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОТРЕБ КОРИСТУВАЧІВ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ).....	65
9. Бондар А. П. ОСОБЛИВОСТІ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАВЧАЛЬНОГО ТА НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ПРОЦЕСІВ.....	70
10. Тихончук А. Ю. КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРВІСУ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	74

Збірник матеріалів
VIII-ї науково-практичної конференції

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА В ІНФОРМАЦІЙНО- ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Відповідальний за випуск:

С. Н. Грипич – доцент,
директор наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Укладачі:

С. Н. Грипич – доцент,
директор наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.
Г.П. Семенюк – заст.
директора з наукової роботи
наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Технічний редактор:

Л. С. Кушка – провідний
бібліотекар наукової
бібліотеки Рівненського
державного гуманітарного
університету.

Комп'ютерна верстка:

О. О. Себестьянович –
провідний бібліотекар
наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Формат 60*84 1/16
Папір офсетний. Гарнітура Times.
Тираж 100 прим.
Наукова бібліотека РДГУ